

школи в умовах європейського виміру. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 15-16 лютого 2006 року. — Полтава, 2006. — С. 200-201.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У США

Чичук А.П.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Підходів, що впливають на побудову курсів професійної підготовки майбутніх американських учителів, багато, що пов'язано з тим, що в онову системи освіти у США покладено плюралізм. Це такі підходи: біхевіоризм, когнітивізм, гуманізм, конструктивізм та ін.

Біхевіористський підхід (поведінковий) зародився у 30-40-х роках ХХ століття його прихильники — Дж. Б. Уотсон, Б. Блум та інші поширюють ідеї, що його методологія обумовлює сциентичний (науковий) характер психологічних та педагогічних положень, що сутність і поведінка людини детерміновані зовнішнім середовищем незалежно від індивідуальних і генетичних відмін. Процес навчання уявляється ними як набір цілей, їх критеріїв, оцінки, умов навчання, тестування, що допомагає уточненню поставлених цілей [2, с.68-69].

Біхевіористська психологія увагу приділяє вивченню змін, які відбуваються в поведінці людини як реакція на стимули у навколишньому середовищі; внутрішні ж трансформації залишаються без уваги. Основним при цьому підході є вчитель, учень пасивний, він має вивчити все, про що говорить учитель. Як зазначає Н. Малкова, програми професійної педагогічної підготовки не можна віднести до тих, що засновані зараз на біхевіоризмі [1, с.106-107].

У 80-90-ті роки когнітивістський напрям почав домінувати над біхевіористським, при якому самостійна дослідницька робота пропонується майже в усіх програмах щодо підготовки майбутніх учителів у США. У зв'язку з цим, прихильники підходу М. Айзенк, Ж. Піаже вважають, що учень — не пасивний, він активний дослідник навколишнього світу. Адже викладач ВНЗ виступає не передатчиком інформації, він виробляє у студентів потребу «вчити себе вчитися», вміння самостійно засвоювати інформацію, аналізувати ситуацію та приймати рішення [1, с.107-109].

Отже, в процесі використання когнітивістського підходу майбутні вчителі виконують науково-дослідну роботу, вивчають курси за вибором. Але слід зазначити, що цей підхід не заперечує повністю біхевіоризм, лише розширює його, приділяючи увагу внутрішнім трансформаціям, які аналізуються.

Сьогодні когнітивістський підхід уступає свої позиції конструктивістському підходу, сутність якого полягає в підготовці такого вчителя, який би міг досягти необхідного рівня знань із свого предмета, а також професійної підготовки до педагогічної діяльності.

Американські вчені Г. Каннелла (G. Cannella) та Дж. Райф (J. Reiff) конструктивістський підхід визначають таким чином: це епістологія, яка пропонує власне пояснення природи знань, конструюючи своє особисте нове розуміння, бо те, що людина знала до цього, вступає у взаємодію з новими для неї ідеями і діяльністю. Такі знання одержуються в результаті занурення у зміст. При цьому вчитель підтримує учнів, які вчать вису-

вати нові проблеми, ідеї, думки і не настоює на вірних відповідях та інтерпретаціях [1; 3, с.110-112]. При застосуванні конструктивістського підходу основна увага приділяється внутрішньому розвитку.

Одним із проявів конструктивістського підходу є те, коли студенти самостійно виробляють для себе розуміння навчального матеріалу, самі його оцінюють, виступаючи в ролі експертів у процесі власного навчання [1, с.126].

Гуманітарний підхід орієнтований на самореалізацію, на абсолютізацію особистості унікальності й неповторності, на самовиявлення особистості. Підхід сприяє підвищенню якості професійної педагогічної підготовки студентів у ВНЗ США. Теоретичні основи гуманістичного підходу розробляли вчені А. Маслоу, К. Роджерс та ін [2, с.69].

Американський вчений К.Т.П. Даймонд (С.Т.Р. Diamond) вважає, що лише гуманістичний (персоналістський) підхід до підготовки студентів, тобто забезпечення їм повного розуміння їх індивідуальних якостей, професійних умінь та схильностей, розв'яже проблему підготовки творчого вчителя, здатного до неперервного самовдосконалення. Особлива увага в цьому підході приділяється формуванню особистісних цілей учителя [4; 18, с.131]. але, не дивлячись на те, що сьогодні переважає знанійовий підхід у навчанні, в американських школах значна увага приділяється вибору самого учня та існує певна гнучкість навчальних планів [1, с.136]. Але реалізація гуманістичного підходу не повинна відбуватися на шкоду знання, які учні одержують у школі від добре підготовлених учителів як з предмету, так і професійно [1, с.141].

Останнім часом в усіх ВНЗ США виділяється тенденція посилення мультикультурної підготовки вчителів із урахуванням регіональних особливостей [2, с.112]. Мультикультурологічний підхід до якості педагогічної освіти у США характеризується культурним, етнічним, расовим, релігійним різноманіттям, при цьому кожний громадянин функціонує в межах своєї етнічної групи. Цей підхід орієнтує на врахування національних та етнічних відмін, формує моделі педагогічних орієнтацій, притаманних світогляду й потребам мультиетнічного суспільства США. Підхід дозволяє залучати молодь із національних меншин для навчання їх професії вчителя, підтримувати етнічний плюралізм. Цю проблему досліджують відомі американські вчені Джеймс Бенкс, Джоел Спринг та ін. [2, с.71-73].

Мультикультуралістичний підхід до підготовки педагогічних кадрів в Америці забезпечує розв'язання таких завдань:

- Створення сприятливих можливостей для одержання освіти для всіх категорій громадян країни, незалежно від їхньої расової та етнічної приналежності;
- Розроблення технологій з етнокультурної, бікультурної, білінгвальної підготовки студента;
- Ознайомлення із змістом різних культур, формування толерантного ставлення до інших культур [2, с.145-146].

Викладачі-дослідники С. Керр, Е. КукСазен та ін., характеризуючи концептуальні основи програм з підготовки вчителів, підкреслюють на сучасному етапі перехідну від біхевіоризму (зміст представлявся в готовому вигляді, студенти у його формуванні ніякої участі не брали) до конструктивізму (студенти висувають нові проблеми, ідеї, думки) і вже набуті знання перебудовуються ними в нові педагогічні концепції, ситуацію [1, с.106,113].

Інтеграція представлених підходів виводить освіту на новий рі-

вень, у центрі якого стає людина, її розвиток і самореалізація, що дозволяє визначити людиноцентриську спрямованість педагогічної освіти [2, с.67], на що вказував Дж. Дьюї, стверджуючи, що не програма, а дитина має визначити кількість і якість навчання. Нами представлена група підходів, кожний з яких являє собою різні позиції одного людиноцентриського напрямку.

Системний підхід являє собою один з основних теоретико-методологічних підходів у США, заснований у 70-х роках ХХ ст. На думку американських учених І. Каста та Дж. Розенцвейга, як зазначає М. Широкова, системний підхід являє собою упорядочену сукупність цілей, змісту, форм і методів взаємодії суб'єктів педагогічної освіти, він забезпечив основу для інтеграції педагогічних концепцій [2, с.73-74].

Розробкою компетентнісного підходу займалися у 70-х роках ХХ століття американські вчені А. Ліберман, Дж. Сайкс, Ф.Б. Хейслі та ін. [2, с. 82].

Багато хто з викладачів американських педагогічних ВНЗ вважають, що студентам доцільно представити різноманітні підходи. А студенти після ознайомлення з ними приймають уже свою власну філософію викладання і лише тоді, вважається, що майбутні вчителі можуть виходити на підпрактику.

Література

1. Малкова Наталья Вячеславовна. Теоретико-методологические аспекты обоснования содержания педагогической подготовки будущих учителей в США: дис. ... канд.пед.наук: 13.00.01.-Владимир,2008. — 192с.
2. Широкова Мария Владимировна Ведущие тенденции управления качеством педагогического образования в США.-Дисс. ... канд. пед. наук.-Белгород,2010.-165с.
3. Canneila, G.S. Individual constructivist teacher education: Teachers as empowered learners / G.S. Canneila, J.C. Reiff // Teacher education quarterly. — 1994. — № 21. — P. 27 — 38.
4. Diamond, C.T.P. Teacher Education as Transformation: a Psychological Perspective / C.T.P. Diamond. — Philadelphia Open Univ. Press, 1991. -XVI. — 140 p.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я» У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шаповалова Т.Г.

Бердянський державний педагогічний університет

Інтерес до проблеми здоров'я особистості ніколи не спадав, а навпаки, істотно зростав у зв'язку зі вступом нашого суспільства в нову, надзвичайно відповідальну стадію свого історичного розвитку, принципова новизна якої пов'язана з глобальними змінами в соціально-економічній сфері країни. Це викликає необхідність здійснення якісних перетворень і в системі освіти України.

Завдання щодо збереження здоров'я дітей та молоді відображено в низці нормативно-правових документів, що стосуються освіти, насамперед законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Концепції Загальноде-